

Mythologia, Francfort, 1581 - III, 09 : De Æaco

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Francfort, 1581 - X \[24\] : De iudicibus inferorum](#)

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre III

Ce document est une version augmentée de :

[Mythologia, Venise, 1567 - III, 09 : De Aeaco](#)

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre III

[Mythologie, Paris, 1627 - III, 10 : D'Aeaque](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre III

[Mythologie, Lyon, 1612 - III, 09 : D'Æaque](#) est une traduction de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution – Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Francfort, 1581 - III, 09 : De Æaco, 1581

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 03/02/2026 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/5924>

Copier

Présentation du document

Publication Francfort, André Wechel, 1581

Exemplaire Regensburg (Allemagne), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307

Formatin-8

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Paginationp. 214-217

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses[Éaque](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 25/11/2024

Quorum carminum sententia hæc est:

*Non tibi suspens temperantia sit Rhadamanthus,
Pluraque cognoscat Æolide Sisypho.*

Fuerunt enim, ut constat, legumlatores Cretensium antiquissimi, viri optimi ac iustissimi: inter quos hi dicuntur excelluisse. Erat Rhadamanthus præfectus inquirendis criminibus præcipue quæ quis in vita commisisset, ut testatur Virgilius libro sexto:

*Gnosuit hæc Rhadamanthus habet durissima regna:
Castigatque, auditq; dolos, subigitq; fateri
Qua quis apud superos furto latatum inani,
Distulit inferam commissæ piacula mortem.*

Hic & Æacus virgam tenere solebant dum iudicarent, ut scripsit Plato in Gorgia. Memorie prodidit Cicero lib. primo Tusculanarum Disputationum, quod dixit & Plato in Socratis Apologia, non hos solos fuisse iudices apud inferos, sed etiam Triptoleum iis fuisse additum. Sic enim scribit Cicero: Id multo iam beatus est, te, cum ab iis qui se iudicum numero haberi volunt, tuaseris, ad eos venite, qui verè iudices appellantur, Minoem, Rhadamanthum, Æacum, Triptoleum: conveniteque eos qui iuste & cum fide vixerint. Rhadamanthum tamen exulem è patria profugisse scribit Isacius, quia fratrem suum interfecisset: ita enim inquit: *κατὰ γὰρ βάρβαρον Ἀμφιτρυωνος ῥαδάμανθος ἀνελὼν ἰδίον ἀδελφόν, φυγὼν ἐκ κρήνης, καὶ οὐκ ἐκάλει τῆς βοιωτίας ἐλθὼν, γαμῆτιν Ἀλκυμήνῃ.* *Post Amphitryoniam mortem profugit Rhadamanthus, quia fratrem occidisset, è Creta: atque in Ocaleam Boeotia civitatem profectus, Alcmenam duxit uxorem.* Illud est proprium virtutis, ut viri boni patriam ubique inveniunt: neque ullus est locus honorificus, quin pateat virtuti: quare qui se in aliquem locum, ut propriam patriam includendum putat: aut qui, nisi ubi natus est, se vivere non posse arbitratur, is omnino vel animi vel consilij est inops: cum solis plantis natura propriam patriam tradiderit, ubi illas affixit. Nunc de Æaco dicamus.

De Æaco. CAP. IX.

AÆACVS & ipse mortuorum iudex, ex Ægina Afopi filia & Ioue natus esse dicitur, quâ in ignem conuersus compressit, ut innuit Ovidius in lib. sexto maioris sui operis, in his:

Æacus

Aureus ut Danaem, Asopida luserit ignis.

Compressit enim illam in insula Ægina, quæ ita ab ipsa vocata est. Fama est Æginæ colonos aliquando vniuersos morbo fuisse absumptos, ita ut solus Æacus fuerit superstes, qui cum (ut aiunt) grauitè ferret insulæ solitudinem, Iouem precatus est, utpote Iouis filius, ut aliquo pacto homines repararet, cum ita inquit apud Ouid. lib. 7.

Iupiter ô, dixi, si te non falsa loquuntur

Isse sub amplexus Asopidos Ægina;

Nec te magne pater nostri pudet esse parentem:

Aut mihi redde meos, aut me quoque conde sepulchro.

Iupiter illius precibus commotus formicas, quæ in annosa quercu & vacua vagabantur, in homines mutauit, ut testatur idem poeta, & Hesiod. in Theogonia, qui inquit:

μύρμηκες ἰσὺς ἡγεῖσθαι πατρὸς ἀνδρῶν τε θεῶν τε

ἔασι ἰσὺς μύρμηκες ἰπαράτω ἰδέσθαι νόον,

τὴν ἀνδρῶν νόον, βαδίζοντες τὰ γυναικῶν.

εἰ δ' ἦται πῶτα ῥέζαντες ἀμυγδαλίαν.

Salus tristis erat hominum sator atque Deorum:

Insula quam habuit formicæ, protinus omnes

Hæc homines facit, ut mas est, aut femina in illis.

Hæc falsas primum sulcarunt puppibus Endæ.

Hæc vocati fuerunt Myrmidones, quia Græci myrmicæ formicæ vocent. Ceterum tantæ fuit autoritatis & existimationis Æacus, ut cum diuturna siccitate vniuersa Græcia laboraret, responsum sit a Pythia iis q̄ Delphos ea de causa legati accesserant, placandum esse Iouem: quod faciliè impetrari posset, si deprecatorum Æaco virentur: quæ re impetrata Ioui Panellenio templum fuit erectum, ut diximus. Huic tres filij fuisse dicuntur è duabus mulieribus: Phocus è filia Nerei Psammathæ, Telamon & Peleus ex Endæide filia Chironis, quam uxorem duxit, ut testatur Isacius.

¶ Nunc quid significant hi iudices perquiramus. Vbi Patre alicuius flamma expleuerint, ac mortis instat dies, tunc animus morituri hominis, ut dicebam, id futurum prælagiens, vniuersam vitæ suæ rationem examinat: atque ad præsentiam & iudiciū conscientiæ, ut ita dixerim, omnia antiqua peccata reuocat. Nam cum animæ nostræ partim ratione dominari dicant sapientes, partim rationi illæ minimè obtemperare,

rursus expertis rationis pars in iracundiam propensa est, pars alia appetentia ducitur. Hi iudices igitur primi, si quid per iracundiam, aut per huiusmodi animi affectus perpetratum sit, aut si per appetentiam illegitimè, diiudicant. His accedit ratio ipsa pro Minoe, quæ rursus si quid à priorib. iudicibus non sit disculsum, aut si quid sit ambiguum, examinat. Quare si quis se grauissima scelera aduersus sanctam Dei religionem, vel aduersus patriæ incolumitatem, vel aduersus eos quibus plurimum pro acceptis beneficiis debebat commisisse inuenerit per iram, aut per auaritiam, aut alicuius libidinis explendæ causa, aut propter ambitionem, ille grauissimis animi cogitationibus ante extremum vitæ diem necessariò discrucietur, suoque vel ipsius iudicio iam grauissimis suppliciis putatur dignus. Sin contra leuissima sint peccata quæ commiserit, tristatur quidem animus, quia Dei voluntatem offenderit, at cum diuinæ clementiæ venit in mentè, statim illi spes veniæ suboritur. Qui verò piè sancteq. se vixisse inuenerit per vniuersum vitæ suæ cursum, maior hunc letitia capit, quam vllò orationis genere explicari possit. Quid enim tam iucundum, quid tam optabile, aut tam gloriosum cuiquā esse potest, quod tam præclarum viaticum ante summi Dei tribunal, quam conscientia ab omnibus sceleribus libera: aut quæ diuitiæ, quæ nobilitas, qui honores cum animi nullius turpitudinis sibi conscij felicitate, vel etiam præclarorum facinorum memoris, comparari potest? illi mærores qui è conscientia multorum scelerum exurgunt, illi inquam sunt tartara, illi Phlegethontes, illi Styges, illi Acherontes. At letitia quæ ex integritatis & innocentiae memoria oritur, illi sunt campi Elysij, illæ beatorum insulæ, illa summa felicitas animarum, quam viris bonis antiqui sapientes proponebant. Hæc enim omnia futuram Dei vel vindictam, vel remunerationem præsagiunt: hæc illa sunt omnia quæ sapientes antiqui de inferis ad coercendam ab omni turpitudine multitudinem excogitarunt. Illa grauitas suppliciorum in sacris libris, quæ sceleratis proponuntur, aut præmiorum magnitudo, quæ viris bonis: iam non amplius fabulose, sed verè à summi Dei filio Christo est proposita, atque eadem nulla vi humana est explicabilis. Dicuntur ab antiquis inferorum indices fuisse Iouis filij, quòd anima nostra, in qua sunt illæ prædictæ iudicandi facultates, diuina est, & ab anima mundi

mundi (vt voluerunt antiqui) tanquam aliqua eius portio, in hæc corpora profecta. At enim quid est hæc anima mūdi, nisi Deus omnipotens, qui omnia curat, omnia gubernat, omnia quæ veniunt in generationem dispergit ac distribuit? Quod fabulari sunt Æaci precibus formicas in homines fuisse conuersos, quid per hanc fabulam significarent antiqui explicauit Theagenes in rebus quas scripsit Æginetarum, lib. 3. quod Ægineæ petraræ erant aliquando in insula, quia frequentibus piratarum, aliarumque nationum incurſionibus infestarentur: qui cum minimè scirent resistere, in speluncis tãquam formicæ delitescabant. Æacus autem naues ædificare illos docuit, populosque ad rei militaris exercitationem euocauit: quare timore deiecto, externisque viribus paulatim resistere docti, è speluncis in apertum prodierunt: inde è formicis in homines dicuntur fuisse conuersi, vt scripsit Zetes historia 133. septimæ Cluadiæ. At Strabo lib. 8. fabulæ locum datum fuisse inquit, quia formicarum more terrâ fodientes vt agriculturæ locum haberent, ad petras transferrent: fossasque incoherent, ne in ædificia sumptus facerent. alii dicunt eos prius formicarum more ex illis fructibus qui sponte nascerentur, in speluncas congestis victasse, ignaros prorsus agriculturæ aut navigationis & omnis positionis victus, quæ omnia per Æacum edocti dicuntur è formicis in homines fuisse conuersi. Hoc ipso vti sunt Græci deprecatores: quia virorum bonorum & iustorum & temperantium preces possunt vel vniuersis ciuitatibus à Deo veniam & calamitatum finem impetrare. atq; de iudiciis inferorum satis dictum est: nunc de Eumenidibus dicatur.

*De Eumenidibus.**Cap. X.*

AT enim quia poterat nonnullos ea fallere opinio, quod possent descendentes ad inferos sua crimina occultare, cum & pauci homines multis peccatis testes adhibeantur, & si qui fuerint testes, illos non eodè tempore esse perituros, cum prius mortui iudicentur, quàm testes accesserint: necesse fuit persuadere multitudini imperitorum, quibus impressi iam erant in animo hi iudices, & tortores esse, & suppliciorum ministros his iudicibus assistere, qui mirificis modis, variisq; supplicis reos confiteri quid turpe in vita egissent, cogerent. Adde sunt igitur illæ quas variis de causis modo Furias, modò